

se týče podle § 697 slov. Osp., protože navrhovatel chce žalobou odporovati tomu, že dítě, které se narodilo mimo manželství a dávno před uzavřením sňatku, bylo platným způsobem legitimováno pozdějším sňatkem rodičů (per subsequens matrimonium, § 161 obč. zák., jenž v podstatě platí i na Slovensku). Nejde tedy navrhovateli o odporování manželskému původu dítěte zrozeného za manželství nebo po zrušení manželského svazku. Navrhovatel má své bydliště na Slovensku, kdežto nezletilý Antonín Josef M. se svou matkou bydlí v Čechách. Podle práva platného v zemích České a Moravskoslezské, t. j. podle § 100, odst. 1 j. n. v doslovu čl. II č. 2 zákona ze dne 8. července 1930 č. 130 Sb. z. a n., mohou žaloby proti příslušníkům Československého státu o nároky nikoli ryze majetkové z poměru mezi rodiči a dětmi býti v tuzemsku podány, není-li tu pro ně ani obecný, ani zvláštní soud, u obecného soudu žalobcova a, není-li ho, u soudu, v jehož obvodu je obec, v které mají obě strany nebo některá z nich právo domovské. Avšak toto ustanovení neplatí podle čl. VIII, odst. 1 zákona č. 130/30 Sb. z. a n. na Slovensku a Podkarpatské Rusi, takže navrhovatel, jenž bydlí na Slovensku, nemůže se ho dovolávat. V zemích Slovenské a Podkarpatské se řídí místní příslušnost v takových případech podle bydliště nezletilého žalovaného (§§ 19 a 22 o. s. por.), ale tyto předpisy neplatí zase na území, kde nezletilý Antonín Josef M. se svou matkou bydlí, t. j. v Čechách. Ježto však jde o věc, která náleží k tuzemské pravomoci, a chybějí tu jen podmínky pro místní příslušnost, bylo použito § 28 j. n. a obdoby §§ 52, 53 o. s. por.

Čís. 15636.

K pojmu škody ve smyslu § 1293 obč. zák.

Pokud poddlužník může s účinkem proti žalobě podle § 308 ex. ř. namítati vzájemnou pohledávku na náhradu škody jemu vzešlé z bezprávného úkonu dlužníkovy, jenž se stal před doručením platební záповědi.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Rv I 2498/34.)

Proti žalobě, již se domáhá žalobkyně podle § 308 ex. ř. zaplacení zažalované pohledávky, namítla žalovaná firma (poddlužník) započtením nárok na náhradu škody, kterou utrpěla tím, že povinná firma dala do oběhu (diskontovala) prolongovanou směnku, kterou byla podle ujednání povinna vrátiti žalované firmě, takže tato firma musila zaplatiti směnečnému věřiteli, na něhož byla směnka ta protismělně indosována, jak směnku prolongovanou, tak směnku prolongační (13. května 1932 a 1. července 1932). První soud uznal podle žaloby, vyslovil však, že započtením namítaná pohledávka jest po právu a že jest jí zažalovaná pohledávka vyrovnána. Odvolací soud změnil rozsudek prvního soudu tak, že vyslovil, že započtením namítaná pohledávka se nehodí ke kompensaci.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Jádrem sporu jest otázka, zda nárok na náhradu škody, který žalovaná firma jako poddlužnice namítla k započtení proti zažalované pohledávce příslušející povinné firmě Antonín S., vzešel žalované již před doručením usnesení o zabavení této pohledávky žalobkyní jako vymáhající věřitelkou, či zda jí tento náhradní nárok namítaný k započtení vznikl až po doručení onoho usnesení, t. j. po 29. dubnu 1932. Odvolací soud sice správně zdůraznil, že pro otázku, zdali jest oprávněna námitka započtení vznesená žalovanou firmou proti zažalované pohledávce, jest rozhodná doba vzniku náhradní pohledávky namítané k započtení, ale vyslovil dále názor, že tento náhradní nárok vznikl žalované firmě Antonín S. teprve zaplacením prolongační směnky znějící na 100.000 Kč, totiž až dne 1. července 1932, tedy až po zabavení, jež se stalo doručením zabavovacího usnesení žalované straně dne 29. dubna 1932, a z toho dovodil, že se náhradní nárok namítaný k započtení nehodí ke kompensaci. Tento názor odvolacího soudu nelze však schváliti. Dovolací soud na podkladě skutkového stavu věci dospěl k závěru, že žalovanému pivovaru jako poddlužníku vznikl proti povinné firmě Antonín S. nárok na náhradu škody, namítaný k započtení, již před 29. dubnem 1932. Že tomu tak jest, plyne z těchto úvah: Podle § 1293 obč. zák. jest škodou každá újma, která byla někomu přivoděna na jmění, právech anebo jeho osobě. Jest tedy pokládati za škodu ve smyslu tohoto předpisu každý stav, který jest právně posuzovati jako újmu na právních statcích v tomto zákonném ustanovení vytčených. Podle toho může nastati škoda na jmění nejen ztrátou práv (jichž souhrn tvoří jmění), t. j. zmenšením aktiv jmění, nýbrž i vznikem závazků, t. j. rozmnožením pasiv jmění. Obě, t. j. zmenšení aktiv i rozmnožení pasiv jest škodou na jmění v právním smyslu (srovn. rozh. čís. 6893 Sb. n. s.). Z toho plyne, že škoda nenastává vždy teprve zaplacením dlužné pohledávky vzešlé třetí osobě proti poškozenému z bezprávného činu (§ 1294 obč. z.) škůdcova, nýbrž již vznikem této pohledávky, přivoděným bezprávným činem odpovědné osoby, neboť již tím, že jest někdo v důsledku bezprávného jednání neb opominutí škůdcova zavázán k plnění třetí osobě, nastává této osobě škoda na jmění ve smyslu § 1293 obč. z.

V souzené věci žalovaná firma skutečně utrpěla škodu 57.903 Kč 90 h v důsledku bezprávného jednání povinné firmy, jež dala do oběhu (diskontovala) prolongovanou směnku, kterou byla podle ujednání povinna vrátiti žalované firmě, takže tato firma musila zaplatiti směnečnému věřiteli, na něhož byla směnka ta protismělně indosována, jak směnku prolongovanou, tak směnku prolongační, — jednak že bezprávné diskontování směnky povinnou firmou se stalo již před 25. dubnem 1932, kdy žalovaná oznámila žalobkyni dopisem z 25. dubna 1932, že prolongovaná směnka znějící na 175.000 Kč byla v nezaplaceném zbytku 100.000 Kč protestována směnečným věřitelem. Z toho vyplývá nepochybně, že závazek žalované k zaplacení směnky směnečnému věřiteli ji protestovavšímu vznikl již před doručením usnesení o zabavení zažalované pohledávky žalobkyní jako vymáhající věřitel-

kou, a že již před 29. dubnem 1932, rozhodujícím pro účinnost zabavení pohledávky, bylo jmění žalované firmy zatíženo závazkem, že tudíž nastalo rozmnožení pasiv jmění žalované firmy. Posuzuje-li se věc s hlediska právě vyloženého, není v tomto sporu závažné, kdy byly směnky — prolongovaná a prolongační — zaplacený, a že se tak stalo až dne 13. května a 1. července 1932. Ježto byla žalobkyně podle § 308 ex. ř. pozdějším příkázáním zažalované pohledávky zmocněna žádati na žalované firmě zapravení příkázané pohledávky 34.000 Kč podle její právní platnosti, mohla žalovaná účinně uplatnití svůj náhradní nárok proti zažalované pohledávce, neboť žalobkyně nemohla nabýti více práv, než měla povinná firma, proti níž vznikl žalované náhradní nárok uplatněný v tomto sporu k započtení již v době zabavení hlavní pohledávky, takže střetnutí vzájemných pohledávek nastalo ještě před zabavením. Námitce započtení nebránilo, že žalovaná uznala vůči žalobkyni jako vymáhající věřitelce, že dluhuje firmě Anttonín S. 34.000 Kč, neboť toto uznání nemá silnějšího účinku, než kdyby bylo prohlášeno žalovanou jako poddlužnicí vůči povinné firmě. Obdoby § 1396 obč. z. tu nelze použítí, ježto se žalobkyně povolením exekuce zabavením a příkázáním zažalované pohledávky nestala postupnicí, nýbrž jen zástupkyní své dlužnice ex lege (§ 308 ex. ř.).

Čís. 15637.

I nájemní smlouvu uzavřenou na určitou dobu lze zrušiti výpovědí.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1936, Rv I 2155/36.)

P r v ý s o u d vyhověl námitkám žalované proti mimosoudní výpovědi z nájmu uzavřeného na určitou dobu, dané před uplynutím této lhůty, a výpověď zrušil. **O d v o l a c í s o u d** nevyhověl odvolání.

N e j v y š š í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud nesouhlasí s názorem, že vzhledem k tomu, že jde o nájemní smlouvu uzavřenou na určitou dobu, takže po uplynutí této doby měla zaniknouti bez předcházející výpovědi, nelze dosíci zániku nájemního poměru výpovědí podle §§ 562, 565 c. ř. s., nýbrž jen postupem podle § 567 nebo 569 c. ř. s. Ani ze zákona, ani z povahy nájemní smlouvy nelze dovoditi, že by nájemní poměr uzavřený na určitou dobu nemohl býti před projitím času rozvázán výpovědí. Zákon sám poskytuje v §§ 1117 a 1118 obč. z. možnost ustoupiti předčasně od nájemní smlouvy za předpokladů tam uvedených; může se tak státi buď žalobou podle § 574 c. ř. s., nebo výpovědí podle § 560 c. ř. s., ať již soudní (§ 562 c. ř. s.) nebo mimosoudní (§ 565 c. ř. s., rozh. č. 4054 a 11188 Sb. n. s.). Podle § 566 c. ř. s. má ten, proti komu čelí mimosoudní výpověď, podati ve lhůtě tam stanovené u příslušného soudu